

Disseny per a tothom? – Propostes de millora

Taula 10.1
Què és el disseny per a tothom?
A la recerca d'un món accessible

Participants:

Enric Rovira-Beleta, arquitecte
Francesc Aragall, Design for all Foundation
Marisa Hontoria, Col·legi d'Advocats de Barcelona

Enric Rovira-Beleta, Arquitecte

DISSENYAR PER A TOTHOM - ARQUITECTURA ACCESSIBLE

Tots, si tenim sort, tindrem mobilitat i/o comunicació reduïda, perquè haurem arribat a ser persones grans, i molts de nosaltres gràcies als avanços mèdics i tecnològics arribarem a més de 90 anys. Però tots volem qualitat de vida, per que tots volem ésser grans i no vells, es a dir dependents.

L'anyari social 2001 de "La Caixa" constata que Barcelona es la ciutat de l'Estat on hi viu més gent gran, concretament 22 de cada 100 persones tenen més de 65 anys; si a més a més afegim a tots els que tenim o tindrem o hem tingut limitacions en la nostra autonomia al caminar amb dificultats, o anar carregades de paquets, o acompanyant el carretó del nadó, o aquells que inclòs veiem o sentim malament, o que per a desplaçar-nos utilitzem croses o una cadira de rodes; aleshores estarem considerant a un 30% de la població actual. Aquest tant per cent cada vegada anirà a més, i l'arquitectura d'aquest segle ha de constatar aquest fet.

També nosaltres els arquitectes voldrem visitar les nostres obres quan arribem a grans, i ho podrem fer si incorporem en els nostres dissenys l'accessibilitat, com una característica ineludible, per a que realment els nostres projectes siguin per a tothom; amb actuacions realitzades incorporant l'accessibilitat de manera desaperebuda, i amb un cost econòmic baix o nul.

A l'hora de dissenyar, l'accessibilitat ha d'estar present al cap de l'arquitecte en cadascun dels projectes i estudis que realitzi. Si es pot fer un entorn o un edifici on tothom hi pugui entrar i moure-s'hi sense problemes, per què no l'hem de fer així d'entrada?

Actualment, encara molts professionals quan introdueixen en el projecte les qüestions d'accessibilitat ho fan, generalment, d'una manera rutinària, com si no més fossin una sèrie de normes que limiten la nostra llibertat per a projectar, que són alienes a l'arquitectura. Estem massa acostumats a veure arquitectura, a apreciar només l'arquitectura per aspectes purament visuals. Això segurament depèn del fet que el seu mitjà principal de difusió i qui en valida la bondat sigui el paper, les revistes i els llibres. Però l'arquitectura és per viure-la tothom, dia a dia, per recorre-la, per sentir-la, per olorar-la, etc. En realitat, les persones que reclamen una arquitectura que tingui en compte les seves discapacitats, ens poden fer adonar de la nostra pròpia limitació, perquè quan projectem, generalment, només pensem amb la vista, i ens oblidem de tota la resta de sentits, deixant de banda tota una sèrie d'aspectes que, si els incorpoessin al procés d'ideació de l'arquitectura, la faran molt més rica i segurament ajudarien a aproximar-la, en el seu ús diari a tota la gent, i també a nosaltres mateixos.

Si incorporem la cadira de rodes (1,20 m x 0,70 m) com un nou mòdul de l'arquitectura, encara que quasi be ningú la utilitzi de forma continuada, comprovarem que els habitatges, locals, carrers i entorns seran normals i d'ús habitual per a tothom, millorant el seu confort i qualitat, i permeten el seu ús a tothom i també a persones amb grans discapacitats. Si senyalitzem amb colors i/o diferents textures, i amb llums i só, aquells que veuen i senten amb dificultats ho agrairan molt, i a tots ens resultarà molt més fàcil la nostra orientació e informació.

Es a dir, quan l'actuació es accessible tothom la utilitza de manera habitual, com per exemple les passeres de la platja que milloren la qualitat dels serveis oferts al públic, al no cremar-se els peus els seus usuaris amb la sorra calenta, i a més a més també serveixen per a persones de mobilitat reduïda (PMR), temporal o definitiva, si aquestes passeres arriben a l'aigua, per a que ells també es puguin banyar al mar.

En canvi, el servei higiènic adaptat "especial", al no tenir un disseny per a tothom, no l'utilitza quasi bé ningú. Considero que si el projecte ho permet, es podria incorporar part de l'espai d'aquest servei "especial", als serveis higiènics d'homes i una altre part al de dones, evitant així l'obligació de tenir aquest espai reservat. D'aquesta manera, amb els mateixos m² de la cabina d'wc "especial", podem aconseguir perfectament dues cabines adaptades, una per sexe, dins dels serveis higiènics "estàndards" d'homes i de dones, que tothom utilitzarà!

En aquest sentit voldria fer una reflexió, aplicant la normativa vigent *"Codi d'Accessibilitat de Catalunya"* amb rigor i dominant els detalls, (inclòs per 2 cm); comprovarem que aquesta reglamentació ens ajuda a fer millor arquitectura, i es aleshores quan descobrim els avantatges de incorporar l'accessibilitat de manera desapercebuda en tot allò que ens envolta.

En els Jocs Olímpics de Barcelona en 1992, vaig ser el responsable de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques en el Comitè Organitzador, on vam supervisar els projectes i les obres de tots els equipaments que es van realitzar per aquell important esdeveniment. Quan es va construir l'actual Vila Olímpica que també va ser la Vila Paralímpica, com a residència d'atletes amb disminucions; i acompanyants es van considerar aquests aspectes de l'accessibilitat desapercebuda i avui en dia molts veïns de la nostra ciutat que la visiten o viuen en ella, no aprecien les seves qualitats en referència a l'accessibilitat, però al ser-hi, els permet anar on vulguin: a la platja, al mercat, a l'església, a la biblioteca, al pavelló esportiu, al parc, i a casa seva; etc., caminant, en bicicleta, amb patins, amb el cotxet del nen o inclòs, en cadira de rodes amb total comoditat i confort. El mateix passarà en el Fòrum de les Cultures Barcelona 2004 on també s'estan supervisant tots els projectes i les obres, inclòs aquelles d'arquitectura efímera, per aconseguir que el seu disseny sigui per a tothom, incloent a les persones amb discapacitats físiques, psíquiques i sensorials.

Aquesta es sens dubte l'arquitectura que tots volem, i per això es molt necessari que l'accessibilitat per a poder-la dominar s'estudiï de manera normalitzada en les Escoles Universitàries que formen als futurs professionals que dissenyaran properament el nostre entorn.

Es tracta en definitiva que es contempli la diversitat humana com un fet enriquidor en el procés creatiu per aconseguir un DISSENY PER A TOTHOM. Mentre això no estigui normalitzat, proposem realitzar cursos de formació de manera continuada, en els diferents Col·legis Professionals, Escoles Tècniques i diferents Masters, Postgraus i Seminaris; per anar descobrint els avantatges de dissenyar un entorn per a tothom!!!